

УДК 343.98

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.3.37>**С. О. Кімліченко,**здобувач кафедри кримінального процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»

АНАЛІЗ ПРАВОВИХ ПІДСТАВ І ПРОЦЕДУРНИХ АСПЕКТІВ ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Стаття присвячена дослідженню правових підстав та процесуального порядку проведення пред'явлення для впізнання у кримінальному провадженні. У сучасних умовах розвитку кримінального процесуального законодавства ця слідча дія відіграє важливу роль у встановленні об'єктивної істини у справі та забезпеченні прав як потерпілих, так і підозрюваних чи обвинувачених.

У межах дослідження проведено аналіз нормативно-правових актів, що регламентують проведення впізнання, зокрема Кримінального процесуального кодексу України та підзаконних нормативних актів. Особливу увагу приділено визначенню правових підстав для здійснення цієї процесуальної дії, які повинні відповідати вимогам законності, обґрунтованості та доцільності. Крім того, розглянуто ключові аспекти процесуального порядку проведення впізнання, що включає підготовчий, основний та завершальний етапи цієї слідчої дії. Детально висвітлено вимоги щодо участі понять, необхідність залучення захисника та забезпечення об'єктивності процесу.

У статті також здійснено порівняльний аналіз національної практики пред'явлення для впізнання із законодавством інших країн, що мають розвинену правову систему у сфері кримінального процесу. Досліджено питання допустимості доказів, отриманих у результаті проведення впізнання, та їх значення у кримінальному провадженні. Виявлено основні проблеми, які виникають у ході проведення цієї слідчої дії, зокрема можливі процесуальні порушення, що можуть впливати на оцінку доказової сили отриманих результатів.

Особливу увагу приділено питанням суб'єктивного фактору, який може впливати на достовірність впізнання, зокрема впливу стресового стану потерпілого чи свідка, часу, що минуло після події, та інших психологічних чинників. Проаналізовано основні методи, що використовуються у світовій практиці для мінімізації ризику помилкового впізнання та підвищення об'єктивності цієї слідчої дії.

На основі проведеного аналізу запропоновано рекомендації щодо вдосконалення нормативного регулювання та практики проведення впізнання у кримінальному провадженні. Висвітлено необхідність удосконалення методики проведення цієї слідчої дії, запровадження додаткових гарантій для захисту прав учасників процесу та підвищення ефективності контролю за дотриманням вимог законності. Результати дослідження можуть бути корисними для слідчих, прокурорів, адвокатів та суддів у практичній діяльності, а також для науковців, які займаються проблемами доказування у кримінальному процесі.

Ключові слова: впізнання, кримінальне провадження, доказ, слідча дія, процесуальний порядок, допустимість доказів, міжнародний досвід, законодавство інших країн.

Постановка проблеми. Процедура пред'явлення для впізнання є одним із ключових слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні, що спрямована на ідентифікацію особи, предмета чи іншого об'єкта, який має значення для встановлення обставин кримінального правопорушення. Вона застосовується

з метою отримання доказової інформації, яка може підтвердити або спростувати причетність особи до вчинення злочину, а також уточнити деталі щодо місця, часу чи інших суттєвих характеристик події. Значущість цієї слідчої дії зумовлюється її впливом на подальший хід розслідування, зокрема на прийняття рішень щодо квалі-

фікації діяння, обрання запобіжних заходів і формування доказової бази.

Водночас пред'явлення для впізнання є складним процесуальним механізмом, що вимагає точного дотримання кримінально-процесуальних норм, зокрема положень Кримінального процесуального кодексу України, міжнародних правових стандартів та практики Європейського суду з прав людини. Будь-яке порушення порядку проведення цієї слідчої дії може стати підставою для визнання її результатів недопустимими як доказів у суді, що впливає на якість розслідування та правову визначеність сторін процесу. Особливої уваги потребує питання дотримання прав осіб, які залучені до процедури впізнання, включаючи підозрюваних, потерпілих і свідків. Неправильна організація впізнання або психологічний тиск на впізнаючу особу можуть спричинити помилкову ідентифікацію, що у свою чергу може призвести до судових помилок та порушення прав людини.

Важливим аспектом є визначення суб'єктів, уповноважених на проведення впізнання, а також забезпечення об'єктивності та неупередженості в процесі його здійснення. Правове регулювання цієї слідчої дії передбачає певні гарантії, зокрема щодо кількості осіб або предметів, які пред'являються, порядку фіксації результатів, а також можливості використання технічних засобів для документування процедури. Однак на практиці виникають проблеми, пов'язані з формальним або неналежним виконанням вимог закону, що створює передумови для оскарження таких дій у суді.

З огляду на зазначене, питання правових підстав і процедурних аспектів пред'явлення для впізнання потребує глибокого аналізу та системного підходу. У цій статті розглядаються основні законодавчі положення, що регламентують порядок проведення впізнання, досліджуються особливості його здійснення щодо різних об'єктів, а також аналізуються чинники, що можуть впливати на достовірність і законність отриманих результатів. Особлива увага приділяється процесуальним гарантіям осіб, які беруть участь у впізнанні, та можливим проблемним

аспектам, які виникають у практиці його застосування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тактичні аспекти процедури впізнання під час досудового розслідування були предметом дисертаційного дослідження М. О. Головецького (2002). Проблематику пред'явлення для впізнання в сучасній слідчій практиці аналізував О. В. Баулін (2019). Питання пред'явлення особи для впізнання без її візуального спостереження на дисертаційному рівні досліджувала І. В. Басиста (2006). Тактико-психологічні засади цієї слідчої дії вивчала О. В. Бишевець (2015). Окрему увагу науковці приділили тактичним аспектам пред'явлення об'єктів для впізнання у США (М. П. Климчук, 2018) та Республіці Польща (К. В. Гріненко, 2020). Водночас подальшого вивчення потребують питання правових підстав проведення впізнання, а також психологічних та організаційних чинників, що впливають на його ефективність.

Мета цієї статті полягає у розкритті фактичних підстав для ухвалення рішення щодо пред'явлення об'єктів для впізнання, аналізі організаційних та психологічних умов його здійснення, а також визначенні можливих результатів, які можуть бути отримані в ході його проведення.

Виклад основного матеріалу. Пред'явлення для впізнання є слідчою (розшуковою) дією, що здійснюється у визначеній законом процесуальній формі за наявності відповідних підстав. Аналіз положень чинного КПК України свідчить про неоднозначність визначення підстав для проведення слідчих (розшукових) дій. Зокрема, обшук може проводитися лише за наявності як фактичних (достатність доказів), так і процесуальних (ухвала слідчого судді) підстав. Водночас щодо інших слідчих (розшукових) дій у КПК прямо не зазначено підстав для їх проведення, однак вказано їхню мету, як-от огляду (ст. 237), слідчого експерименту (ст. 240) та освідування (ст. 241). Мета пред'явлення особи для впізнання визначена в частині 1 статті 228 КПК і полягає у тому, щоб одна особа змогла впізнати іншу, яку вона бачила та запам'ятала у зв'язку з подією вчиненого криміналь-

ного правопорушення та його подальшим розслідуванням. У зв'язку з цим викликає певні сумніви твердження Я.Ю. Конюшенка про невизначеність мети освідчування [1, с. 46].

Відсутність у змісті ст. 228 КПК України вказівки на підстави пред'явлення для впізнання не може розглядатися свідченням того, що вони взагалі не потрібні під час прийняття рішення про його проведення. На цей час слідчий має володіти відомостями процесуального та непроцесуального характеру, які дають змогу дійти висновку, що конкретна особа безпосередньо сприймала якісь об'єкти у зв'язку з подією злочину, запам'ятала їх і під час допиту висловила можливість і бажання впізнати їх, якщо побачить знову [2, с. 109–110].

Відсутність чіткої вказівки на підстави для пред'явлення для впізнання в чинному КПК спричинила необхідність для науковців шукати шляхи їх обґрунтування та визначення. Зокрема, автори науково-практичного коментаря вважають, що така дія здійснюється за наявності як юридичних, так і фактичних підстав. До юридичних вони зараховують такі: суб'єкт впізнання; протокол його допиту, у якому зафіксовано показання про прикмети й особливості об'єкта впізнання та про обставини, за яких він його сприймав; об'єкт, який підлягає впізнанню; кілька схожих об'єктів, які пред'являються разом з об'єктом упізнання. Під фактичними підставами пропонують розуміти наявність у слідчого, прокурора да-них процесуального та непроцесуального характеру, які дають змогу дійти висновку про необхідність (доцільність) і можливість проведення цієї слідчої дії [3, с. 500].

Аналізуючи наведені та інші наукові публікації, можна зробити висновок, що щодо фактичних підстав пред'явлення для впізнання існує усталена думка. Що стосується правових (різні терміни: процесуальних, юридичних тощо) підстав для проведення цієї слідчої (розшукової) дії, то дослідження в цій галузі тривають. Однак вже сьогодні можна стверджувати, що правовою підставою для пред'явлення для впізнання під час дистанційного досудового розслідування, якщо одна зі сторін кримінального провадження чи потер-

пілий заперечують проти цього, повинна бути вмотивована постанова (ухвала) прокурора або слідчого судді (ч. 2 ст. 232 КПК України).

Слід звернути увагу на те, що під час розслідування слідчий стикається з необхідністю проведення численних слідчих (розшукових) дій, однак їх практичне здійснення вимагає наявності фактичних підстав (достатніх доказів, а в окремих випадках – оперативної інформації) для ухвалення відповідного процесуального рішення, а в деяких ситуаціях – і процесуальних підстав (постанови слідчого, прокурора, ухвали слідчого судді). Тому, приймаючи рішення про проведення пред'явлення для впізнання, слідчий повинен мати фактичні дані про особу, у пам'яті якої зберігся образ об'єкта, що був сприйнятий раніше, і яка здатна впізнати (ідентифікувати) його, якщо побачить знову. Сукупність таких даних і є фактичною підставою для прийняття слідчим рішення про проведення цієї слідчої (розшукової) дії. Аналіз норм, які визначають підстави для ухвалення процесуальних рішень, за словами А. Я. Дубинського, дає підстави для висновку, що підставою для прийняття конкретного процесуального рішення є сукупність доказів, достатніх для цього [4, с. 29–30].

Ця слідча (розшукова) дія потребує значних часових витрат як з боку слідчого, так і з боку особи, яка буде здійснювати впізнання, а також інших учасників процесу. Її організація та проведення передбачають можливість та необхідність певної форми співпраці між слідчим, особою, що проводить впізнання, і тими, серед яких буде здійснюватися пред'явлення особи для впізнання, а також добровільної згоди цих осіб на участь у слідчій дії.

Прийняття рішення про проведення пред'явлення для впізнання відбувається в умовах тактичного ризику. Навіть у ситуаціях, коли особа, яка впізнає, детально описує ознаки, за якими може впізнати об'єкт, не можна повністю виключити ймовірність того, що під час пред'явлення вона не впізнає ту особу, яку їй представлено. Тому при підготовці до цієї слідчої дії важливо враховувати таку можливість. Щоб знизити психологічне навантаження на особу, що

здійснює впізнання, можна провести її без візуального спостереження з боку того, хто буде пред'явлений. Під час допиту підозрюваного слід з'ясувати, чи може він упізнати потерпілого і чи хоче це зробити. У такому разі першим для впізнання варто пред'явити потерпілого або свідка в умовах, при яких він не зможе побачити того, хто здійснює впізнання. Потім можна буде пред'явити підозрюваного.

Процес прийняття рішення щодо проведення пред'явлення для впізнання відбувається відповідно до загальних правил ухвалення процесуальних і тактичних рішень у кримінальному провадженні: вивчення й аналіз наявної інформації, її порівняння з іншими фактами в провадженні, оцінка і формулювання висновків, які відображають ухвалене рішення.

Варто зазначити, що в частині 1 статті 174 Кримінально-процесуального кодексу України 1960 року чітко визначалося, що перед пред'явленням особі певного об'єкта для впізнання її необхідно було спочатку допитати. У чинному КПК (ст. 228) допит як слідчу (розшукову) дію замінено на опитування, що не має чіткого процесуального визначення. Хоча за результатами цього опитування складається протокол, невизначеність термінології зберігається, на що звертає увагу О. В. Лускатов [4, с. 112]. У зв'язку з цим доцільним було б внести зміни до частини 1 статті 228 КПК, замінивши слово «опитує» на «допитує», що дозволило б уникнути труднощів у тлумаченні та забезпечити більш однозначне розуміння положення.

Під час допиту слідчий повинен максимально детально та якісно встановити всі обставини злочинної події, а також отримати від особи інформацію про загальні та характерні риси, ознаки і прикмети злочинця. Водночас важливо враховувати вік допитуваного та оцінювати проміжок часу, що минув з моменту сприйняття події. Варто зважати на індивідуальні особливості пам'яті, зокрема різницю у швидкості та точності запам'ятовування, тривалості збереження інформації й здатності до її відтворення.

З огляду на ці фактори, слідчий має встановлювати зовнішні ознаки особи (злочинця) за тією ж методикою, що

застосовується для складання словесних портретів, при цьому використовуючи зрозумілу для впізнаючого мову.

Завдяки дослідженням французького криміналіста А. Бертильона словесний портрет традиційно включає такі елементи:

1) Анатомічні ознаки – визначальні характеристики, що включають стать, вік, антропологічні риси, зріст, статуру, форму тіла, голови, обличчя та його окремих частин.

2) Функціональні ознаки – характеристики, пов'язані з руховими та фізіологічними особливостями людини: постава, хода, жестикуляція, міміка, манера мовлення, голос, артикуляція, звички тощо.

3) Особливі прикмети – ознаки з важливою ідентифікаційною цінністю. Вони можуть бути:

– вродженими (родимки, родимі плями, заяча губа, горб тощо);

– набутими (шрами, татуювання, бородавки, відсутність пальців тощо);

– помітними – розташованими на відкритих від одягу ділянках тіла, що легко запам'ятовуються.

4) Супутні ознаки – характеристики, пов'язані з одягом або предметами, що використовує особа (окуляри, годинник, прикраси, брекети тощо). Вони поділяються на:

– виробничі (назва, фасон, матеріал, розмір);

– відображальні (ступінь зношеності, плями, особливі позначки).

У процесі допиту слідчий стимулює пам'ять впізнаючого, допомагаючи йому згадати якомога більше деталей, що характеризують зовнішні особливості злочинця. На підставі отриманих під час допиту даних слідчий має визначити оптимальний спосіб проведення пред'явлення особи для впізнання – за зовнішніми ознаками, голосом чи ходом. Це особливо важливо у випадках, коли потерпілі або свідки вказують, що під час події вони не бачили, а лише чули голос злочинця і змогли його запам'ятати.

Якщо під час допиту особа не може детально описати зовнішні ознаки людини, яка вчинила злочин або має з ним певний зв'язок, але при цьому твердо заявляє, що

здатна її впізнати при безпосередньому пред'явленні, це не повинно автоматично розцінюватися як підстава для відмови від проведення цієї слідчої (розшукової) дії. У подібних випадках варто враховувати особливості людської пам'яті, які можуть впливати на точність словесного опису: окремі люди краще запам'ятовують загальний образ чи обличчя, а не конкретні риси або деталі зовнішності. До того ж, тривалість часу, що минув від моменту події до допиту, також може впливати на можливість відтворення деталей.

Необхідно розуміти, що пред'явлення для впізнання не є універсальним або беззаперечно ефективним методом встановлення особи. Приймаючи рішення про його проведення, слідчий має враховувати всі можливі негативні наслідки. Наприклад, у процесі впізнання може виникнути ситуація, коли впізнаючий, переглядаючи представлених йому осіб, заявить, що серед них немає тієї, яку він бачив у момент учинення злочину. Такий результат не виключений навіть у тих випадках, коли під час допиту він досить детально описав зовнішність підозрюваного. Це може бути спричинено тим, що реальний образ людини, який зберігся в пам'яті, не повністю збігається з тим, що впізнаючий уявляв під час словесного опису.

Інша можлива проблема полягає в тому, що особа може вказати на когось із пред'явлених, стверджуючи, що впізнає його, проте при цьому зовнішні ознаки цієї людини можуть не збігатися з тими, що були зафіксовані у протоколі допиту. Така ситуація потребує особливої уваги, оскільки неправильне впізнання може призвести до судових помилок, а також викликати сумніви в об'єктивності всього кримінального провадження.

Щоб мінімізувати такі ризики, слідчий повинен застосовувати тактичні прийоми, які розроблені криміналістикою для перевірки достовірності показань особи, що впізнає. Замість того щоб відмовлятися від проведення впізнання лише через неможливість впізнаючого описати зовнішні прикмети правопорушника, варто використовувати додаткові методи оцінки його сприйняття та пам'яті. Наприклад, можна застосовувати методи поетапного прига-

дування деталей, використання фотографічних зображень або відтворення умов, максимально наближених до тих, за яких особа раніше сприймала підозрюваного. Це сприятиме підвищенню точності впізнання та забезпечить його більшу об'єктивність у межах кримінального провадження.

У світовій практиці застосовуються різні методи для мінімізації ризику помилкового впізнання та підвищення об'єктивності цієї слідчої дії. Помилкове впізнання може призвести до серйозних наслідків, зокрема до безпідставного переслідування невинної особи, що є неприпустимим з точки зору кримінального процесу. Тому в багатьох країнах розроблено і впроваджено спеціальні підходи та процедури, які дозволяють зменшити вплив людського фактору і підвищити точність отриманих результатів.

Одним із найбільш ефективних методів є подвійна (сліпа або подвійно-сліпа) процедура впізнання. Вона передбачає, що особа, яка проводить впізнання, не знає, хто з представлених є підозрюваним. Це дозволяє уникнути будь-якого свідомого або несвідомого впливу на впізнаючого. Якщо слідчий знає, хто є підозрюваним, він може, навіть неусвідомлено, надавати невербальні підказки (жести, міміку, інтонацію), які можуть вплинути на вибір впізнаючого. У подвійно-сліпому методі і слідчий, і впізнаючий не мають жодної інформації щодо можливого підозрюваного, що робить процедуру максимально об'єктивною.

Ще одним важливим методом є послідовне пред'явлення осіб для впізнання, замість традиційного одночасного пред'явлення групи людей. У цьому випадку впізнаючому показують кожну особу окремо, а не всіх разом. Це дозволяє уникнути помилок, коли людина вибирає «найбільш схожого» з представлених осіб, навіть якщо насправді правопорушника серед них немає. Послідовний метод дає змогу більш уважно оцінити кожну особу, зменшуючи ризик випадкового або інтуїтивного вибору.

У сучасній криміналістиці використання комп'ютеризованих систем впізнання стає все більш поширеним. Ці системи базуються на великих базах даних із фотогра-

фіями осіб, що дозволяє автоматизувати процес та зменшити вплив людського фактору. Алгоритми штучного інтелекту аналізують риси обличчя та інші ідентифікаційні ознаки, підбираючи осіб, які найбільше відповідають опису. Це не лише прискорює процес впізнання, а й значно підвищує його точність.

Щоб запобігти ситуаціям, коли підозрюваний виділяється серед інших осіб, застосовується метод уніфікації зовнішніх характеристик усіх осіб у групі впізнання. Це означає, що всі учасники процедури повинні мати схожі риси: зріст, комплекцію, вік, колір волосся, одяг тощо. Якщо підозрюваний має якусь унікальну особливість (наприклад, татуювання або шрам), аналогічні ознаки потрібно імітувати у інших учасників групи, щоб не виділяти його серед інших.

Ключовим моментом у проведенні впізнання є запобігання навідним запитанням та підказкам з боку слідчого. Впізнаючий має самостійно приймати рішення, без будь-якого зовнішнього впливу. Будь-які репліки слідчого, які можуть спрямувати вибір (наприклад, «Подумайте ще раз, можливо, ви впізнаєте цю людину?»), є неприпустимими, оскільки вони можуть спотворити результат.

Ще одним важливим заходом для забезпечення об'єктивності є обов'язкова відеофіксація процесу впізнання. Це дає змогу в подальшому переглянути процедуру та переконатися, що вона була проведена відповідно до закону, без будь-якого тиску на впізнаючого. Відеофіксація також дозволяє перевірити, чи не було невербальних підказок з боку слідчого або інших учасників.

Крім того, під час впізнання важливо отримати оцінку ступеня впевненості впізнаючого. Людина, яка впізнала когось із представлених, повинна самостійно оцінити свою впевненість у виборі (наприклад, за шкалою від 1 до 10). Це дозволяє враховувати ймовірність помилок та запобігати надмірній довірі до результату впізнання, якщо сам впізнаючий не є впевненим у своєму рішенні.

Також, важливо дотримуватися чітких інструкцій та стандартних процедур, щоб унеможливити довільне трактування резуль-

татів або порушення правил проведення впізнання. Кожна країна має свої протоколи, але вони всі спрямовані на дотримання принципів об'єктивності, неупередженості та законності цієї слідчої дії.

Отже, застосування вищезазначених методів дозволяє значно зменшити кількість помилкових впізнань, підвищити довіру до отриманих результатів і забезпечити справедливість кримінального процесу. Врахування цих принципів є критично важливим для правозастосовної практики, оскільки помилки у впізнанні можуть мати фатальні наслідки для невинних осіб, які помилково опиняються під слідством або навіть засуджуються за злочини, яких вони не вчиняли.

Висновки і пропозиції. На підставі проведеного дослідження можна дійти висновку, що пред'явлення для впізнання є важливою слідчою (розшуковою) дією, яка вимагає чіткої правової регламентації, методичної обґрунтованості та застосування сучасних тактичних прийомів. Відсутність у чинному законодавстві України чітко визначених підстав для проведення цієї слідчої дії породжує теоретичні та практичні труднощі, що впливають на її ефективність та об'єктивність.

З метою вдосконалення нормативного регулювання та практичного здійснення пред'явлення для впізнання доцільно внести наступні пропозиції:

1. Закріпити у Кримінальному процесуальному кодексі України чітке визначення фактичних та правових підстав проведення пред'явлення для впізнання, а також деталізувати вимоги до його процесуальної форми.

2. Внести зміни до ч. 1 ст. 228 КПК України, замінивши термін «опитування» на «допит», що дозволить уникнути проблем із тлумаченням та забезпечить більшу правову визначеність у процедурі слідчої дії.

3. Передбачити у КПК України необхідність врахування психологічних особливостей осіб, які впізнають, зокрема впровадження методик активізації пам'яті та покращення відтворення образів.

4. Удосконалити тактичні прийоми пред'явлення для впізнання, використовуючи напрацювання світової практики,

зокрема забезпечення «сліпого» або подвійно «сліпого» впізнання, уніфікованих процедур формування групи осіб для впізнання та підбору статистично обґрунтованих параметрів схожості зовнішніх ознак осіб, що пред'являються.

5. Запровадити обов'язкову фіксацію процесу впізнання за допомогою відеозапису для забезпечення належного контролю за дотриманням процесуальних норм та мінімізації ризику маніпуляцій або неправомірного впливу.

6. Посилити роль судового контролю за процедурою впізнання та його результатами, зокрема шляхом деталізації вимог до оцінки доказової сили отриманих результатів у контексті інших наявних доказів у справі.

Реалізація зазначених пропозицій сприятиме вдосконаленню практики проведення пред'явлення для впізнання, підвищенню його доказової цінності та забезпеченню дотримання прав і свобод осіб, які беруть участь у цій слідчій дії.

Список використаної літератури:

1. Конюшенко Я.Ю. Генезис інституту пред'явлення для впізнання за законодавством України. Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Випуск 2. Том 2-2. С. 43–47.
2. Лук'янчиков Є.Д. Достатність інформації – підстава для пред'явлення для впізнання. Вісник Запорізького юридичного інституту. 1998. № 2(4). С. 144–153.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. Київ : Юстініан, 2012. 1224 с.
4. Дубинський А.Я. Вибрані праці. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 430 с.
5. Лускатов О.В. Проблемні аспекти повторного пред'явлення для впізнання. *Актуальні питання теорії і практики криміналістичної науки* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 50-річчю кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, 23 січня 2015 р. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2015. С. 111–114.

Kimilichenko S. Analysis of legal grounds and procedural aspects of identification in criminal proceedings

This article examines the legal grounds and procedural framework for conducting identification in criminal proceedings. In the modern development of criminal procedural legislation, this investigative action plays a crucial role in establishing objective truth in a case and ensuring the rights of victims, suspects, and defendants.

The study analyzes regulatory legal acts governing identification procedures, including the Criminal Procedure Code of Ukraine and subordinate normative acts. Particular attention is given to defining the legal grounds for conducting this procedural action, which must comply with the principles of legality, reasonableness, and expediency. Additionally, key procedural aspects of the identification process are considered, including its preparatory, main, and final stages. The article elaborates on requirements concerning the participation of witnesses, the necessity of involving a defense attorney, and the measures required to ensure the objectivity of the procedure.

A comparative analysis is conducted between national identification practices and the legislation of other countries with well-developed legal systems in the field of criminal procedure. The study examines the admissibility of evidence obtained through identification and its evidentiary value in criminal proceedings. The article identifies key challenges arising during this investigative action, particularly potential procedural violations that may affect the assessment of evidentiary strength.

Special attention is given to the subjective factors influencing the reliability of identification, such as the impact of a victim's or witness's psychological state, the time elapsed since the incident, and other psychological aspects. The article analyzes leading international methods used to minimize the risk of misidentification and enhance the objectivity of this investigative action.

Based on the conducted analysis, recommendations are proposed to improve the regulatory framework and practice of conducting identification in criminal proceedings. The article highlights the need to refine the methodology of this investigative action, introduce additional safeguards to protect the rights of participants, and enhance control over compliance with legal requirements. The study's findings may be useful for investigators, prosecutors, defense attorneys, and judges in their practical work, as well as for scholars specializing in evidentiary issues in criminal proceedings.

Key words: *identification, criminal proceedings, evidence, investigative action, procedural framework, admissibility of evidence, international experience, foreign legislation.*